

KOMMUNERNE

Der er 18 kommuner i Grønland, 15 i Vestgrønland, 2 i Østgrønland og 1 i Nordgrønland. Der blev justeret både i landsdelenes og kommunernes geografiske afgrænsning i 1985, hvorfor man skal være opmærksom på, at den ældre litteratur kan være i uoverensstemmelse med de nuværende forhold.

De 18 grønlandske kommuner er sammensluttet i landsforeningen **KANUKOKA** (Kalaallit Nunaanni Kommuneqaarfiit Kattufiat), der varetager kommunernes fællesinteresser over for Hjemmestyret, Staten, organisationer m.v.

Kommunerne forestår navnlig opgaver inden for det sociale område, kultur, undervisning, idræt, lokale miljøopgaver og ansvaret for bygdernes drift og styrelse.

Der er kommunalbestyrelsesvalg hvert 4. år (1997). Afhængig af de enkelte kommuners størrelse og indbyggertal har kommunalbestyrelserne mellem 3 og 17 medlemmer.

AASIAAT

Aasiaat Kommuneat

Postboks 220

3950 Aasiaat

Tlf.: 00 299 89 22 77

Fax: 00 299 89 22 87

Aasiaat betyder edderkopperne og er beliggende på 68,42N og 52,45V. Der er omkring 3.600 indbyggere i kommunen, hvoraf cirka 3.300 bor i byen og resten i de to bygder Akunnaaq og Kitsissuarsuit. Aasiaat er landets fjerde største by.

Aasiaat ligger på en ø i skærgården og har udpræget kystklima, som er betydeligt fugtigere og mere barskt end i byerne længere inde i Diskobugten. Middel-temperaturerne blev i 1991 målt til minus 20,6 grader i januar og plus 6,7 i juli.

Der er polarmørke mellem 1. december og 12. januar og midnatssol mellem 21. maj og 24. juli.

Aasiaat blev kendt som en skoleby, først og fremmest gennem præsten C.W. Schultz-Lorentzens arbejde med en skolereform omkring århundredeskiftet. Siden gennem den senere grønlandsminister Mikael Gam, der gjorde byen kendt som skoleby i Nordgrønland.

Aasiaat er fortsat en central uddannelsesby. I dag har byen en skole, Gammearfik. Herudover er Nordgrønlands gymnasiale Kursus etableret i byen. Der er også en lokal erhvervsskole i byen. Endvidere driver Hjemmestyret en kostskole for psykisk udviklingshæmmede samt en træningsskole for unge langtidsledige.

Aasiaat er også en aktiv fiskerby. I 1987 blev der anlagt et stort moderne reje- og fiske-produktionsanlæg. Lagerkapaciteten er stor nok til at sikre arbejdspladser i vinterperioden.

I byen findes et skibsværft.

Inden for den private bygge- og anlægssektor er der ansat i alt 231 personer. Kommunen driver bl.a. en skindsystue, der fremstiller skindbukser, huer, vanter og kamikker m.v.

Der er KNI-butikker samt nogle private forretninger, bl.a. varehuset DOBI. Der findes nærbutikker i de forskellige bydele.

Sygehuset har 27 sengepladser. Indtil for få år siden fungerede det som distriktssygehus i Diskobugten. Der er 4 læger knyttet til sygehuset. Tandlægeklinik er her også.

Kirken, der er tegnet af arkitekt Ole Nielsen, er opført i 1964. Altertavlen er udført i keramik af Jens Rosing. Lokalmuseet har både en fast lokalhistorisk udstilling med særlig vægt på fiskeri og søfart og ad hoc vandreudstillinger.

Kraftvarmeværket fra 1991, der i øvrigt er computerstyret og ubemandet, har en 42 meter høj skorsten, der er dekoreret af kunstneren Anne Birthe Hove.

Forsamlingshuset er samlingsstedet for større møder. Der findes ingen biograf, men en filmklub, som viser film på skolen. Der er en restaurant i byen, Restaurant Nanoq, samt Sømandshjemmet. Sidstnævnte er for tiden også byens eneste hotel. Der ligger en idrætshal ved skolen.

AMMASSALIK

Ammassalik Kommune

Postboks 120
3913 Tasiilaq
Tlf.: 00 299 98 12 77
Fax: 00 299 98 10 77

Ammassalik betyder stedet med lodder. Lodden er en lille laksefisk, der er afbilledet i byvåbnet. Stedets østgrønlandske navn er Tasiilaq. Tasiilaq, der er det administrative centrum, ligger på 65,36N og 37,33V. Tasiilaq betyder bugt med smalt udløb.

Befolkningens størrelse er lige under 2.900, hvoraf næsten 1.500 bor i byen. Resten bor i bygderne Isortoq, Ikkatseq, Tiniteqilaaq, Kulusuk, Kuummiut og Sermiligaq.

Etnisk og sprogligt adskiller østgrønlænderne sig væsentligt fra vestgrønlænderne. Der har således også været andre regler, hvorefter området er blevet administreret frem til 1963. Med jævne mellemrum rejses der fortsat kritik af, at Østgrønland ikke tilgodeses i samme grad som Vestgrønland.

Der er en folkeskole i byen, og herudover er en lokal erhvervsskole etableret.

Fangst og fiskeri er hovederhvervet i byen, og i bygderne er det hovedsagelig fangst, der er erhvervsgrundlaget. For at skaffe nye arbejdspladser til byen, har Hjemmestyret bl.a. placeret postvæsenets filateliefdeling her. I kommunalt regi er der startet en skindsystue.

Inden for den private del af bygge- og anlægssektoren er der 113 mennesker beskæftiget i 7 virksomheder.

Der findes 1 KNI-butik i byen samt nogle mindre private forretninger. KNI i Tasiilaq forhandler østgrønlandsk husflid og kunsthåndværk, der er kendt for sin meget fine kvalitet.

Sygehuset i Tasiilaq har 3 ansatte læger og 22 sengepladser. Der er tandlægeklinik på sygehuset.

Kirken er fra 1985. Messehagelen er tegnet af Dronning Margrethe og syet og broderet af prinsesse Benedikte. Motivet symboliserer "lys i mørket".

Museet i Tasiilaq, der blev åbnet i 1990, ligger i den gamle kirkebygning fra 1904 og den gamle handelsbygning fra 1894. Museet har specialiseret sig i østgrønlandernes historie og i tegneren Kaarali Andreassen. Byens bibliotek er en del af skolen.

Hotel Ammassalik er byens eneste hotel. Samme sted findes også byens eneste restaurant. Der er dog også et cafeteria og en grill-bar i Tasiilaq. Byens forsamlingshus bliver, udover til andre kulturelle aktiviteter, også brugt til filmforevisninger.

De høje fjelde ved Tasiilaq er velegnede til skisport. Der findes i øvrigt også en skilift.

QAANAQ

Qaanaap Kommune

Postboks 95
3971 Qaanaaq
Tlf.: 00 299 97 10 77
Fax: 00 299 97 10 73

Kommunen hed tidligere Avanersuaq, der betyder det høje nord. Byen Qaanaaq er det administrative centrum. Byen er beliggende på 77,29N og 69,12V.

Kommunen har omkring 850 indbyggere, hvoraf omkring 500 bor i byen. De øvrige er bosiddende i bygderne Savissivik, Moriusaq, Qeqertat og Siorapaluk.

Middeltemperaturerne blev i 1991 målt til 26,9 minusgrader i januar og 5,4 plusgrader i juli. Målingerne blev foretaget på Pituffik. Polarmørket brydes første gang efter den 24. oktober, den 17. februar.

Der hersker stor navneforvirring i Qaanaaq. Qaanaaq er blevet kaldt Thule eller Ny Thule, hvilket oprindeligt var navnet på den station (Kap York stationen i Thule), som Knud Rasmussen oprettede i 1909 i umiddelbar nærhed af bopladsen Uummannaq (ej at forveksle med byen og kommunen af samme navn).

Befolkningen i Qaanaaq kalder sig selv for Inughuit, hvilket betyder de store mennesker. På dansk er de oftest betegnet som polareskimoerne. Etnisk adskiller Inughuit sig fra vestgrønlænderne ved at være nærme-

re beslægtede med canadiske Inuit. Dette gælder også sproget. Den seneste indvandring fandt sted i 1860'erne fra Baffin Island.

Thulebasens etablering i 1951 ændrede situationen radikalt for distriktet, der hidtil havde været stort set isoleret fra det øvrige Grønland. Basens store aktiviteter påvirkede det lokale økologiske system, som fangerbefolkningen var afhængige af, og man måtte for første gang konstatere underskud i Thulesamfundets økonomi. Samtidig betød basen dog forbedrede muligheder for kontakt til omverdenen. Flytningen udløste gentagne krav fra befolkningens side om erstatning for tabte fangstområder. En sag, der endnu ikke er afsluttet. Dog er det oprindelige baseområde blevet halveret, og der er taget forskellige initiativer til at forbedre vilkårene for fangererhvervet, der er det alt dominerende erhverv i kommunen.

Foruden fangererhvervet findes der et par lokale mestre inden for håndværksfaget. Endvidere er der et geografisk observatorium med bl.a. magnetisk observatorium og ionosfærestation.

Skolen har et kostafsnit til bygdernes børn. Der er kun få uddannelsespladser i Qaanaaq, og mange unge søger derfor bort for at få en uddannelse et andet sted i Grønland. På basen er der nogle uddannelsesmuligheder inden for håndværksfagene og kontorområdet.

Der er 1 KNI-butik i byen og et par mindre private forretninger, bl.a. Polareskimo.

Sygehuset har 8 sengepladser og 1 læge. Tandlæge er der kun adgang til i visse af årets måneder.

Kirken blev opført i 1954 af entreprenørfirmaet A. Jespersen og Søn. Altertavlen, der stammer fra den gamle kirke i Thule, er malet af Ernst Hansen i 1930. Den forestiller Kristus siddende på Thulefjeldet sammen med polareskimoiske børn. Kristus har, efter lokal anmodning, fået sokker på i sandalerne. Qaanaaq har et lille lokalmuseum indrettet i Knud Rasmussens hus, der blev flyttet fra det gamle Thule i midten af 1980'erne.

Der er et lille forsamlingshus i byen, hvor der af og til er ungdomsdiskotek om lørdagen. Med mellemrum vises der også film i bygningen. For ganske få år siden fik Qaanaaq sit første egentlige hotel, hvortil der også er en lille restaurant. Hidtil havde indkvartering fundet sted under mere beskedne forhold.

I det nyere byggeri og boliger omkring bymidten er der indlagt vand, varme og toilet. Størstedelen af byen er fortsat ikke kloakeret, og vandforsyningen er decentral. Hundeslæden er i denne kommune det altafgørende transportmiddel.

I Qaanaaq blev der i 1992 åbnet en minihal, hvor forskellige sportsaktiviteter kan dyrkes.

ILULISSAT

Ilulissat Kommune

Postboks 520

3952 Ilulissat

Tlf.: 00 299 94 32 77

Fax: 00 299 94 42 77

Ilulissat, Grønlands 3. største kommune, er et af vækstcentrene, samt den trafikale indgang til Diskobugten og hele Nordgrønland.

Med indvielsen af lufthavnen til fastvingede fly i 1984 blev byen også Nordgrønlands erhvervsmæssige centrum.

Ilulissat betyder isfjeldene og refererer til den nærliggende isfjord med den nordlige halvkugles mest aktive bræ. Byen ligger på 69,13N og 51,03V.

Indbyggerantallet i kommunen er omkring 4.600, deraf ca. 4.200 i byen.

Resten er bosat i Ilulissats 4 bygder:

Ilimanaq, "Forventningspladsen", som ligger ca. 27 km syd for Ilulissat,

Oqaatsut, "Skarvene", som ligger ca. 25 km nord for Ilulissat,

Saqqaq, "Solsiden", som ligger ca. 130 km nord for Ilulissat og

Qeqertaq, "Øen", som ligger ca. 30 km øst for Saqqaq.

Ilulissats beliggenhed betyder, at der er midnatssol fra den 21. maj til 24. juli, hvorimod mørketiden varer fra ultimo november til den 13. januar.

I Ilulissat er der, udover 2 folkeskoler, 1 lokal erhvervsskole samt Social Pædagogisk Seminarium fra 1996.

Fiskeri, især efter rejer og hellefisk, er kommunens bærende erhverv i dag.

Royal Greenland driver 2 fiskeindustri-anlæg i byen.

Der satses på at gøre turisme til et fremtidigt betydningsfuldt erhverv, bl.a. på grund af byens storslåede beliggenhed ved isfjorden.

I Ilulissat findes 2 turistkontorer, hvoraf det ene - Ilulissat Tourist Service - er en selvejende institution, der har til formål bl.a. at medvirke til styrkelse og udbygning af fangererhvervet i Ilulissat og Diskobugt-regionen.

I den private sektor er der bl.a. tømrer- og snedkermestre, malermestre, rørlæggermestre, vognmænd, el-installatører, mekanikere og entreprenører.

Avanaata Radio (Nordgrønlands Radio) har hovedredaktion i Ilulissat.

KNI har flere store butikker i byen, hvor der også er flere private forretninger.

Sygehuset i Ilulissat har 25 sengepladser, og den faste lægelige stab er p.t. på 4. Ilulissat har også tandlæger.

Der er 2 kirker i byen, Zions kirke og Vor Herres Hus.

Zions kirke er bygget i begyndelsen af 1780'erne. Vor Herres Hus er fra 1952 og stod oprindeligt i Qullissat, men blev flyttet til Ilulissat i 1977 - nogle år efter at kulminebyen Qullissat blev affolket.

Det lokale museum er indrettet i Knud Rasmussens fødehjem og har specialiseret sig i dennes liv og virke, ligesom man har specialiseret sig i de tidlige eskimokulturer.

Der er 3 hoteller og restauranter i byen: Artic Hotel, Hotel Hvide Falk og Naleraq.

Desuden er der et vandrehjem og campingplads, ligesom der findes overnatningsmuligheder i Sports- og Kulturhallen. Hallen benyttes - udover sportslige aktiviteter - også til kongresser og afholdelse af andre store begivenheder.

Der er gode muligheder for at dyrke skisport i området.

ITTOQQORTOORMIIT

Ittoqqortoormiit Kommune

Postboks 505

3980 Ittoqqortoormiit

Tlf.: 00 299 99 10 77

Fax: 00 299 99 10 74

Ittoqqortoormiit betyder beboerne af stedet med meget tørv og har sin beliggenhed på 70,28N og 21,58V. Befolkningens størrelse er på ca. 530. Næsten 480 bor i selve byen og resten i bygderne Itserajivit og Uunarteq.

Middeltemperaturen blev i 1991 målt til minus 12,9 grader i februar og plus 7,4 grader i juli.

Udover folkeskolen og den lokale erhvervsskole er der ikke andre uddannelses tilbud.

Det altdominerende erhverv i Ittoqqortoormiit er fangererhvervet. Royal

Greenland driver et kødforarbejdningsanlæg for indhandlede fangst dyr. Det øvrige private erhvervsliv tæller et mindre antal håndværksmestre.

Der er 1 KNI-butik i byen samt et par mindre butikker.

Sygehuset har 1 læge og 10 sengepladser. Der er kun tandlæge i visse af årets måneder.

Kirken blev indviet i 1929.

Der er ingen hoteller og restauranter, men Nukissiorfiit driver værelsesudlejning, hvor der er adgang til køkken.

I byens nordlige del er anlagt en fodboldbane, hvor der udøves sportsaktiviteter.

En minisportshal er planlagt, og forsamlingshuset bruges til mindre sportsaktiviteter.

Endvidere benyttes det frosne hav som fodboldbane. Der er tillige etableret skilift.

IVITTUUT

Ivittuut Kommune

3930 Kangilinnguit
Tlf.: 00 299 69 10 77
Fax: 00 299 69 10 73

Bynavnet betyder det græsrige.

Byen ligger halvvejs inde i Arsukfjorden på 61,12N og 48,10V.

Ivittuut kommune er landets mindste med et indbyggertal på ca. 230. Disse bor ved Grønlands Kommando i Kangilinnguit (Grønnedal).

I Ivittuut kommune er der på grund af stedets beliggenhed bevaret det meste af den originale naturrigdom, hvor havørne, fuglefjelde, sæler, hvaler m.v. stadig uhindret kan betragtes. Dette ikke mindst på grund af omfattende lokalfredning.

I kommunen er der således en bestand af moskusokser, idet der i 1987 blev udsat 15 dyr. Bestanden er i stadig stigning og andrager nu over 100 dyr. Ivittuut har ikke selvstændigt postnummer, men hører under 3930 Kangilinnguit/Grønnedal.

Grønlands Kommando (GLK) i Grønnedal ligger i Ivittuut Kommune. Stedet blev oprindeligt anlagt af amerikanerne i 1942 som marinestation. Siden 1951 har det danske forsvar drevet Grønnedal, der er hjemsted for Grønlands Kommando. GLK varetager suverænitetsbevogtning, fiskeriinspektion, søredningstjeneste og søopmålinger m.v.

Sygehus og tandlægeklinik er placeret i Grønnedal. Kommunen råder over skolen i Grønnedal, der har både grønlandsk- og dansksprogede elever.

KANGAATSIQ

Kangaatsiaq Kommune

Postboks 551
3955 Kangaatsiaq
Tlf.: 00 299 87 10 77
Fax: 00 299 87 10 30

Kangaatsiaq, der betyder det temmelig lille forbjerg, ligger mellem Aasiaat og Sisimiut.

Der er polarmørke fra sidst i november til midten af januar. Den samlede befolkning tæller omkring 1.500, hvoraf lidt over 600 bor i byen. Resten fordeler sig i bygderne Attu, Iginniarfik, Ikerasaarsuk og Niaqornaarsuk.

Kangaatsiaq havde tidligere status af handelsplads. Den opnåede selvstændig kommunestatus i 1950. Forinden hørte den under Aasiaat.

Udover folkeskolen er der en række praktikpladser under den lokale erhvervsuddannelse.

Erhvervslivet består, udover fanger og fiskerierhvervet samt fiskefabrikken, af flere private håndværksmestre. Herudover driver kommunen et stenbrud, en skindsystue og et træværksted.

Der er 1 KNI-butik og 3 kiosker i byen.

Ved sundhedsstationen er der ansat 1 læge og 4 andre medarbejdere. Tandlæge er kun til rådighed i begrænset omfang.

Kirken stammer fra 1921. Der findes ikke noget museum, og alle kulturelle aktiviteter finder sted i forsamlingshuset. Det gælder også filmforevisning og dans m.v.

Der findes ingen hoteller eller restauranter i byen, men der er en moderne indkvarteringsbygning, hvor de 4 værelser har eget køkken, bad m.v. Fabrikkens kantine anvendes som cafeteria for hele byen.

MANIITSOQ

Maniitsup Kommunia

Postboks 100
3912 Maniitsoq
Tlf.: 00 299 81 78 00
Fax: 00 299 81 38 77

Maniitsoq betyder det ujævne. Koordinaterne for byen er 65,24N og 52,52V. Indbyggertallet er lidt over 4.000, hvoraf omkring 3.150 bor i byen. De øvrige bor i bygderne Atammik, Napasoq og Kangaamiut. Maniitsoq er en af åbentvandsbyerne og kan som følge deraf besejles hele året.

Byens danske navn var Sukkertoppen. Den blev anlagt som koloni i 1755 ved Kangaamiut, men blev flyttet til sin nuværende beliggenhed i 1782. Navnet stammer fra det nærliggende fjeld, som af hollænderne blev benævnt "Zvikerbrood".

Grønlands første egentlige fiskeindustri-fabrik til forarbejdning af torsk blev etableret i Maniitsoq i 1949-50. Fabrikken er siden blevet udvidet flere gange.

Byen har 2 folkeskoler.

Fiskeindustri-skolen ligger i Maniitsoq, ligesom der er en lokal erhvervsskole i byen.

Det lokale erhvervsliv er primært domineret af fiskeri. Amutsiviit/Grønlands Værfter har en afdeling i byen.

Kapitaq ApS er en lokal virksomhed, der fabrikkerer fritidsbeklædning, arbejdstøj og maritim beklædning. Inden for det private byggeerhverv er der ca. 20 mestre, der beskæftiger omkring 200 personer.

Både Brugsen og KNI har en butik i byen. Men der findes også flere private butikker.

Efter divisioneringen af KNI har KNI Pilersuisoq A/S fået sit hovedkontor i Maniitsoq

I Maniitsoq har sygehuset 20 sengepladser og 3 læger ansat. Endvidere er der adgang til tandlæge året rundt. Grønlands Optik i Sisimiut har en filial i Maniitsoq.

Elias kirke i Maniitsoq stammer fra 1981 og er tegnet af arkitekt Holger Mørch Sørensen. Altertavlen er lavet af drivtræ og ornamenteret af Aka Høegh. Byen har et lokalmuseum i en af byens ældre bygninger fra 1864.

Biblioteket findes i sin egen selvstændige bygning.

Sømandshjemmet er p.t. den eneste overnatningsmulighed, man har. Af spisesteder er der udover Sømandshjemmets cafeteria Restaurant Tikiisaq.

Ligesom i de fleste andre grønlandske byer er det forsamlingshuset og idrætshallen, der er rammen om de kulturelle og sportslige aktiviteter.

I nærheden af Maniitsoq ligger skicentret Apussuit, hvor det er muligt både at dyrke alpint skiløb og langrend. Stedet er blevet kendt for sin meget fine snekvalitet, og man forventer betydelig interesse for det som et internationalt sommerskisportcenter. Der findes skilift ved Apussuit.

I bygden **Kangaamiut** findes et lille moderne turisthotel med plads til 12 personer.

NANORTALIK

Nanortalik Kommune

Postboks 166
3922 Nanortalik
Tlf.: 00 299 61 32 77
Fax: 00 299 61 30 77

Nanortalik, der betyder bjørnестedet, hed tidligere Ilivileq. Byen ligger på 60,08N og 45,13V. Der er henved 2.700 indbyggere i kommunen. Lidt flere end halvdelen, ca. 1.500, bor i byen. De øvrige er bosiddende i bygderne Narsarmiut, Aappilattoq, Tasiusaq, Alluitsup Paa, Ammassivik samt på 7 fåreholdersteder og 3 stationer.

Storisen fra Østgrønland har, i modsætning til de andre sydgrønlandske byer, kun lille indflydelse på besejlingen af byen.

Byen, der aldrig har haft et dansk navn, er den sydligste i Grønland og er beliggende på samme nordlige breddegrad som Oslo.

I 1779 blev Nanortalik anlagt som et handelssted, underlagt kolonien Julianehåb (Qaqortoq), som den først blev udskilt fra i 1950 som en selvstændig kommune.

Hele kommunen er rig på historiske mindesmærker både grønlandske og fra nordbotiden og de første missionsstationer i Grønland.

I Qinguadalen ved Tasiusaq findes Grønlands eneste skov.

I nærheden af Alluitsup Paa ligger øen Uunartoq og den nu nedlagte bygd Lichtenau. På Uunartoq findes den mest kendte af de grønlandske varme kilder. Gennem hele sommeren er den et yndet udflugtsmål for badelystne.

Lichtenau blev anlagt i 1774 af den hernnhutiske mission. Stedet, der er blevet restaureret, drives i dag som et refugium af KFUM i Danmark.

Også i Narsarmiut (Frederiksdal) er det gamle missionsanlæg fra 1824 bevaret.

Der er kostafsnit ved skolerne i Nanortalik og i Alluitsup Paa. I Nanortalik kan eleverne følge undervisning frem til afslutningen af kursus skolen (12. klasse), i Alluitsup Paa frem til afslutningen af fortsættelsesskolen (11. klasse). I de øvrige bygder er der mulighed for at følge undervisningen frem til og med 6.-7. klassetrin.

Den lokale erhvervsskole er etableret i Nanortalik.

Det vigtigste erhverv er fiskeriet, men der drives også fåreavl i kommunen samt i mindre omfang fangst.

Bygge- og anlægssektoren omfatter, i privat regi, omkring 15 mestre.

Der findes 2 KNI-butikker og 2 private forretninger i byen samt en brugsforening, der i øvrigt var den første i Grønland.

I Alluitsup Paa er der foruden KNI-butik også 2 kiosker, medens de øvrige bygder alle har 1 KNI-butik.

Byens sygehus har 2 læger og 14 sengepladser. Der er tandklinik tilknyttet sygehuset. Endvidere er der børnetandpleje ved skolen.

Nanortalik kirke er bygget i 1916 og minder i stilen om en dansk landsbykirke.

Lokalmuseet, der er landets største, er et frilandsmuseum og omfatter hele den gamle bydel med tørvehus-bolig og tranbrænderi m.v.

Der er 2 mindre hoteller i byen samt et nyopført hotel i Alluitsup Paa. Nanortalik by har egen idrætshal, og i Alluitsup Paa er der tilknyttet skolen en mindre hal.

NARSAQ

Narsap Kommunía

Postboks 37

3921 Narsaq

Tlf.: 00 299 66 12 77

Fax: 00 299 66 11 77

Narsaq betyder sletten. Byen er beliggende på 60,54N og 45,58V. Befolkningen fordeler sig med sine 2.079 personer med omkring 1.800 i Narsaq og resten i bygderne Qassiarsuk og Igaliku og lufthavnen Narsarsuaq. Middeltemperaturerne blev i 1991 målt til minus 8,6 grader i januar og plus 12,8 i juli. Disse målinger blev foretaget i Narsarsuaq.

Narsaq blev officielt grundlagt som handelsstation i 1830. Der blev oprettet en fiskeristation til behandling af hellefisk i 1914. Men en egentlig byudvikling fandt først sted efter, at der i 1949 blev opført et fåreslagteri, der siden også omfatter fiskefiletproduktion og rejehermetik.

I 1953 fik Narsaq selvstændig kommunestatus.

I Narsaq Kommunía findes adskillige nordboruiner samt eskimoruiner.

Udover folkeskolen er der en Levnedsmiddelskole og en lokal erhvervsskole i byen.

Der drives fåreavl og tamrendrift i kommunen samt fiskeri. Selve byens erhvervsliv er dog mest baseret på forarbejdning af fåreavls- og fiskeprodukter. Eskimo Pels er en privatejet virksomhed, der fremstiller forskellige beklædningsgenstande og brugsgenstande i bl.a. sælskind. Herudover tæller det private erhvervsliv 10-15 lokale mestre.

Der er 1 KNI-butik i Narsaq samt nogle private forretninger.

Sygehuset i Narsaq beskæftiger 2 læger og har 14 sengepladser. Endvidere er der en tandklinik.

Narsaq kirke er tegnet af tømrermester Pavia Høegh i 1927. I 1981 blev den udvidet og genindviet. Museet har 2 permanente særudstillinger, digterpræsten Hendrik Lund og hustru Malene Lunds mindehus og handelsforvalter Frederik Høeghs trykkeri.

Byen har et privatejet hotel. Der er også en idrætshal i Narsaq.

Narsaq er smukt beliggende med "naturen ved døren". Der er fine sejlmuligheder og gode vandreruter. Om vinteren er der også fine skimuligheder i kommunen.

Lufthavnen i Narsarsuaq

Lufthavnen blev anlagt i 1941 som den første amerikanske luftbase i Grønland med navnet Blue West One. Den blev udnyttet under det meste af anden verdenskrig til mellemlandinger for fly mellem Europa og Nordamerika og var endvidere base for beskyttelse af skibskonvojer i Nordatlanten. Under Koreakrigen 1950-53 spillede blandt andet basens hospital en vigtig rolle. Amerikanerne forlod stedet i 1958.

Lufthavnshotellet, Hotel Narsarsuaq har, foruden almindelig hotelvirksomhed, mulighed for at afholde kongresser, kurser m.v.

NUUK

Nuup Kommune

Postboks 1005

3900 Nuuk

Tlf.: 00 299 34 70 00

Fax: 00 299 32 41 87

Nuuk, der betyder næsset, har koordinaterne 64,10N og 51,45V. Nuuk er Grønlands hovedstad og samtidig også landets største by med 13.377 indbyggere, hvoraf næsten 4.800 bor i forstaden Nuussuaq.

I de 2 bygder Qeqertarsuaq og Kapisillit bor der tilsammen ca. 400 personer.

Middeltemperaturerne blev i 1991 målt til 10,7 minusgrader i januar og 8,3 plusgrader i juli.

Godthåb var Nuuks danske navn. Den blev grundlagt af den norske missionær Hans Egede i 1728, efter at han flyttede fra Håbets Ø, hvortil han ankom i 1721.

Under anden verdenskrig samledes hele administrationen og de to grønlandske landsråd i byen under Eske Bruns ledelse. De første konsulater blev samtidig oprettet af Canada og USA. Efter krigen blev der atter "normal" tilstande, men kun frem til 1950, hvor ét landsråd afløste de to for henholdsvis Nordgrønland og Sydgrønland.

Siden 1979, da Hjemmestyret blev indført, har Landsting, Landsstyre og administration ligget i Nuuk. Udlandets interesse i Grønland afspejles bl.a. ved, at Canada, Norge, Sverige, Island og England har honorære konsulater i Nuuk.

Som hovedstad huser ikke blot Hjemmestyrets administration og en række af de største samfundsejede institutioner, men også en lang række uddannelsesinstitutioner.

Ilisimatusarfik (Grønlands Universitet)

Ilinniarfissuaq (Grønlands Seminarium)

Grønlands Handelsskole

Jern- og Metalskolen

Kunstsikolen

Midtgrønlands gymnasiale kursus

Den lokale Erhvervsskole

Sygeplejeuddannelsen.

Endvidere er der en række kollegier for uddannelsessøgende, f.eks. Kollegiet for uddannelsessøgende med børn, Centerkollegiet, Egmontgården, Jern- og Metalskolens kollegium, Kujalliit og Julemærkekollegiet.

Der er 5 folkeskoler i Nuuk.

Det offentlige er langt den største arbejdsgiver i Nuuk. En del af erhvervslivet er Hjemmestyreejet. Det gælder bl.a.:

Royal Greenland A/S

KNI Pisiffik A/S

KNI Pilersuisoq A/S

Nukissiorfiit/Energiforsyningen.

Men der findes også en række større private arbejdsgivere i bygge- og anlægssektoren, der omfatter større entreprenørvirksomheder, rådgivende ingeniører og arkitekttegnestuer samt en del mindre håndværksmestre. I Godthåbsfjorden er der tamrendrift, som drives af Andelsselskabet i Kapisillit.

Der er adskillige butikker i Nuuk. KNI Pisiffik A/S har således et stort butikshus i centrum, hvor Brugsen også har et supermarked. Endvidere findes der mange private forretninger, der handler med dagligvarer, beklædning, bøger, radio og TV, kunst m.v.

Stort set er udbuddet det samme som i en større dansk provinsby. Nærbutikker er etableret i næsten alle Nuuks bydele.

Dronning Ingrid's Hospital (SANA) er landets centrale hospital (Landshospitalet). Det har kirurgisk, medicinsk, psykisk, anæstesi, venerologisk, øjen- og røntgenafdeling med i alt 134 sengepladser og 23 læger. Hertil kommer 10 læger tilknyttet Nuuk lægeklinik, der betjener ambulante patienter. Visse patientgrupper overføres til Rigshospitalet, dersom Dronning Ingrid's Hospital ikke selv kan forestå det lægelige tilsyn.

Frelser's kirke og Hans Egede kirken er byens to kirker. Førstnævnte stammer fra 1849 og er i forbindelse med etableringen af Grønland som et selvstændigt stift blevet ophøjet til domkirke. Kirkens interiør omfatter bl.a. et oliemaleri af maleren Carl Rasmussen fra 1877 og to marmorrelieffer fra 1894, der forestiller Hans Egede og Gertrud Rasch. Hans Egede kirken er fra 1971 og tegnet af arkitekt Ole Nielsen. Interiøret omfatter bl.a. to malerier fra 1708 af hhv. Hans Egede og Gertrud Rasch. Udover de to protestantiske kirker er der en katolsk kirke, Adventkirken, Epanezer, et missionshus, en Jehovas Vidners Rigssal og et Bahai Center.

De store kulturelle institutioner, Grønlands Nationalmuseum og Arkiv og Det grønlandske Landsbibliotek, har til huse i Nuuk. Nationalmuseet har i de senere år fået overført en række centrale samlinger fra Nationalmuseet i København og har også inden for de sidste år fået udvidet udstillingsarealerne betydeligt.

KNR (Grønlands Radio og KNR-TV har, ligesom aviserne A/G (Atuagagdliutit/Grønlandsposten) og Sermitsiaq, deres hovedredaktioner i Nuuk. N.A.P.A. (Nordens Institut i Grønland) har kontor i Nuuk, og fra 1997 er der et kulturhus (KATUAQ) i byen, finansieret af Nordisk Råd, Grønlands Hjemmestyre, Nuup Kommunea og andre.

Der er flere restauranter og hoteller samt andre indkvarteringsmuligheder i Nuuk. På Hotel Hans Egede er der flere restauranter og et diskotek.

I satellitbyen Nuussuaq har Silamiut, Grønlands nationale teater, en lille scene i medborgerhuset.

I Godthåbshallen er det muligt at dyrke en række forskellige sportslige aktiviteter, som f.eks. fodbold, badminton, håndbold, volleyball, karate, Tae Kwondo, jiu-jitsu m.v.

I Nuussuaq er der endvidere en minihal.

PAAMIUT

Paamiut Kommune

Postboks 93

3940 Paamiut

Tlf.: 00 299 68 12 77

Fax: 00 299 68 14 48

Paamiut betyder befolkningen ved munden (af Kvanefjorden). Byen ligger på 62N og 49,43V. Indbyggertallet i kommunen er næsten 2.600, hvoraf omkring 2.300 bor i byen og resten i bygden Arsuk. Middeltemperaturerne blev i 1991 målt til minus 9,4 grader i januar og plus 7,2 grader i juli. Byen kan helårsbesejles.

På dansk hed byen Frederikshåb. Kolonien Frederikshåb blev anlagt i 1742 som indhandlingssted for spæk og skind fra områdets mange bopladser.

Paamiut voksede betydeligt i 1960'erne med den koncentrationspolitik, der blev afstukket af G-60. I 1967 fik byen et stort fiskeindustrianlæg, der i dag er Grønlands største torskefiletfabrik, som drives af Royal Greenland A/S.

I Arsuk findes et mindre andelsejet fiskeindustrianlæg.

Det vigtigste erhverv i kommunen er fiskeriet og fiskeindustrien. Der drives også fåreavl, omend af begrænset omfang. Der er en afdeling af Amutsiviit/Grønlands Værfter i Paamiut.

Det private erhvervsliv omfatter 13 lokale mestre.

KNI driver butikker i både Paamiut og Arsuk. Der er foruden Brugsen også private butikker. Byen har et privatejet hotel, Petersens Hotel. Den tidligere NunaTek indkvartering er i 1993 overtaget til hotel- og restaurationsvirksomhed.

I byen er der foruden folkeskolen en lokal erhvervsskole, søfarts- og fiskeriskolen samt skipperskole.

Det moderne Dronning Margrethes Sundhedscenter blev indviet i 1991 og har 18 sengepladser. 2 læger og 1 tandlæge er tilknyttet. Der findes en række sociale institutioner i kommunen, bl.a. alderdomshjem, vuggestue og børneinstitutioner.

Kirken minder i sin byggestil om en norsk stavkirke og stammer fra 1909. Ved siden af kirken er der et mindesmærke for Otto Fabricius. Der er indrettet museum i flere af de gamle kolonibygninger. Der er et større bibliotek i byen.

Paamiut har Grønlands største idrætshal og flere sportsforeninger inden for bl.a. boldspil og skiløb. Omgivelserne ved Paamiut giver fine muligheder for sejlture, vandreture og lystfiskeri om sommeren. Om vinteren er der fortrinlige muligheder for at dyrke langrend.

QAQORTOQ

Qaqortoq Kommune

Postboks 514

3920 Qaqortoq

Tlf.: 00 299 64 22 77

Fax: 00 299 64 28 33

Qaqortoq, der betyder det hvide, ligger på 60,43N og 46,03V. Der bor omkring 3.600 mennesker i kommunen, heraf lidt over 3.100 i byen, der er Sydgrønlands største. De øvrige indbyggere fordeler sig i bygderne Saarloq, Eqalugaarsuit og Qassimiut og på en række fåreholdersteder.

Middeltemperaturerne blev i 1991 målt til minus 7,8 grader i januar og plus 9,6 grader i juli.

Byens danske navn var Julianehåb. Kolonien blev anlagt i 1775 af Anders Olsen og navngivet efter den daværende enkedronning Juliane Marie.

Den europæiske tilstedeværelse i området begyndte imidlertid med nordboen Erik den Røde, der i 982 slog sig ned i området, der senere fik betegnelsen Østerbygden.

I 1126 blev Grønland et selvstændigt stift og fik sin egen biskop med sæde på gården Gardar ved Igaliku. Kontakten til Europa ophørte en gang i det femtende århundrede, og nordboerne formodes at være uddøde i samme periode.

Qaqortoq er i dag en væsentlig uddannelsesby. Foruden en stor folkeskole er byen hjemsted for Qaqortumi Ilinniarnertuunngorniarfik (Sydgrønlands gymnasiale uddannelse), en afdeling af Niuernemik Ilinniarfik (Grønlands Handelsskole), og Den lokale Erhvervsskole. Sulisartut Højskoliat (Arbejderhøjskolen) ejes af S.I.K., den grønlandske lønmodtagerorganisation, og fungerer bl.a. som et moderne kursuscenter med plads til 40 overnattende deltagere.

Erhvervsstrukturen er meget alsidig, og byen er derfor ikke i samme grad som andre byer afhængig af fiskeriet.

Der er dog en i beskæftigelsesmæssig henseende væsentlig fiskeindustrivirksomhed i byen, som udelukkende producerer fan-tailrejer.

Amutsiviit/Grønlands Værfter, har en afdeling i byen, som især er kendt for sin produktion af glasfiberkuttere.

I kommunen drives der, som i flere andre sydgrønlandske kommuner, fåreavl. Erhvervet har tilknyttet landbrugsstationen Upernaviarsuk, hvor der bl.a. uddannes fåreholdere, gennemføres avlsforsøg, og hvor der er et forsøgsgartneri. De samvirkende Fåreholderforeningers konsulenttjeneste er placeret i Qaqortoq.

Byen er hjemsted for den hjemmestyreejede virksomhed Great Greenland (tidligere Grønlandsgarveriet), der i de senere år har gjort sig bemærket internationalt gennem samarbejdet med designerne Lars Hillingsøe, Benedikte Utzon og Charlotte Normann.

Den private sektor inden for bygge- og anlægsområdet beskæftiger omkring 175 personer.

KNI har flere butikker i byen, ligesom der er private forretninger. I de forskellige bydele er der nærbutikker.

Sygehuset har 33 sengepladser og beskæftiger 4 læger. Der er tandklinik tilknyttet sygehuset.

Der er to kirker i byen, Frelserens kirke fra 1832 og Gertrud Raschs kirke fra 1973. I Frelserens kirke hænger det eneste spor, en redningskrans, fra M/S Hans Hedtoft, der forliste og forsvandt i januar 1959. I kirken findes også en mindetavle med navnene på de forsvundne. I Gertrud Raschs kirke hænger en af Grønlands, efter sigende, smukkeste albertavler udført af kunstneren Maria Haagen-Müller. Grønlands eneste springvand står på torvet i Qaqortoq.

Museet i byen beskæftiger sig særligt med nordboerne og med fåreavl.

Biblioteket omfatter både et voksen- og et børnebibliotek og har til huse i en selvstændig bygning.

Hotel Qaqortoq er et nyt hotel fra 1987. Sømandshjemmet har også et cafeteria. Endvidere er der en restaurant og en grill-bar. Byen har også en idrætshal. En skilift er blevet opført i 1992.

Inde i fjorden ved Qaqortoq ligger den meget velbevarede kirkeruin Hvalsø fra nordbotiden.

Ikke langt fra Qaqortoq, på den lille ø Uunartoq i Nanortalik kommune, kan man bade i en kilde med 35 grader varmt vand.

QASIGIANGUIT

Qasigiannuit Kommune

Postboks 113

3951 Qasigiannuit

Tlf.: 00 299 91 12 77

Fax: 00 299 91 13 77

Navnet Qasigiannuit betyder små spraglede sæler. Byens beliggenhed er 68,49N og 51,05V. Der er polar-mørke i perioden fra 2. december til 11. januar og midnatssol fra 22. maj til 23. juli.

Det samlede befolkningstal i kommunen er omkring 1.700, hvoraf lidt over 1.600 bor i byen. De øvrige bor i bygden Ikamiut.

På dansk hed byen Christianshåb, og den blev grundlagt som den første koloni i det nordlige Vestgrønland i 1734. Hans Egedes ældste søn Poul Egede var missionær i perioden 1736-1740, og hans anden søn Niels Egede var handelsbestyrer fra 1740 til 1743.

I byen er der en folkeskole og en lokal erhvervsskole.

Rejefiskeriet og de deraf afledte erhverv er det væsentligste erhverv i byen. Den private sektor inden for bygge- og anlægsområdet beskæftiger i alt 176 personer fordelt på 24 virksomheder, som omfatter 4 tømrer- og snedkermestre, 3 malere, 3 rørleggere, 1 vognmand, 2 el-installatører, 1 mekaniker og 1 entreprenør.

Der findes en KNI-butik i byen samt nogle private forretninger.

I forbindelse med omlægningen af KNI, har Kalaallit Allakkeriviat/Grønlands Postvæsen fået sit hovedsæde i byen.

Sygehuset har 16 sengepladser og tilknyttet 2 læger. Tandklinik er her også.

Paavia kirken er fra 1969 og tegnet af arkitekt Ole Nielsen. Alertavlen er en glasmosaik udført af kunstneren Sven Havsteen-Mikkelsen. Altersølvet er tegnet af Kåre Klint. Kirkeskibet er, måske lidt utraditionelt, en konebåd.

Der er også et lokalmuseum i byen, som i de senere år har gjort sig kendt ved at forestå palæoeskimoiske udgravninger i området.

Hotel Igdlo er et nyt og moderne hotel med restaurant, cafeteria og diskotek. Endvidere har Qasigiannuit en af landets største og mest moderne idrætshaller.

En skilift er blevet opført i 1992.

QEQERTARSUAQ

Qeqertarsuaq Kommune

Postboks 513

3953 Qeqertarsuaq

Tlf.: 00 299 92 12 77

Fax: 00 299 92 15 34

Qeqertarsuaq, der har sit navn efter øen (Disko) af samme navn, betyder den store ø. Dens beliggenhed er 69,14N og 53,31V på sydsiden af øen. Polarmørke er der i tiden fra begyndelsen af december til midten af januar. Midnatssol er der i perioden fra slutningen af maj til slutningen af juli. Befolkningens størrelse er knap 1.200, hvoraf næsten 1.100 bor i byen. Resten bor i bygden Kangerluk.

Qeqertarsuaqs danske navn var Godhavn. Den blev grundlagt i 1782 af Svend Sandgreen, og fra 1782 blev den centrum for administrationen i Nordgrønland. Indtil 1950, bortset fra krigsårene, havde Nordgrønlands Landsråd hjemsted i byen.

Foruden folkeskolen findes der også i Qeqertarsuaq en lokal erhvervsskole.

Det vigtigste erhverv i byen er fiskeri og fangst. Hjemmestyret driver et produktionsanlæg i byen. Oprindeligt havde hvalfangst en væsentlig rolle, hvilket man bl.a. vil kunne se af byvåbnet. I Qeqertarsuaq er der i alt 10 private virksomheder inden for bygge- og anlægssektoren. De fordeler sig med 2 tømrere, 2 malere, 1 rørlægger, 1 el-installatør, 1 mekaniker og 3 entreprenører.

Der findes 1 KNI-butik og flere mindre butikker og kiosker i byen.

Sygehuset i Qeqertarsuaq har 1 fast ansat læge og har 8 sengepladser. Byen har en tandklinik.

Kirken stammer fra 1914 og er tegnet af arkitekt Helge Bojsen Møller. Kirkens særprægede udformning har givet den tilnavnet "Vor Herres blækhud". Der findes et lokalmuseum i byen.

Arktisk station, der drives af Københavns Universitet, er oprettet i 1906 og ligger i byens udkant. Stationen besøges af videnskabsmænd og -kvinder fra hele verden.

Forsamlingshuset og en nyere minihal er byens samlingssteder. Der er ikke nogen egentlig restaurant, men Hotel Puisi har et cafeteria og overnatningsmulighed med 12 sengepladser og en privat indkvartering med 3 værelser. Herudover er der flere muligheder for privat indkvartering.

Der er gode betingelser for at dyrke skisport i Qeqertarsuaq for turister om sommeren, idet man på SERMERSUAQ, på toppen af gletscheren, har indrettet "Base Camp 1010", der med stor succes og mange turister tilbyder slædeture og aktiviteter "som i gamle dage".

Med sin beliggenhed ude i Davisstrædet er Qeqertarsuaq et af de bedste steder i Grønland til at observere migrerende hvaler.

SISIMIUT

Sisimiut Kommune

Postboks 1014

3911 Sisimiut

Tlf.: 00 299 86 40 77

Fax: 00 299 86 53 23

Sisimiut betyder rævehuleboerne og er beliggende på 66,55N og 53,40V.

Omkring 5.000 personer bor i byen og ca. 120 i bygderne Sarfannguaq og Itilleq.

Med sin beliggenhed 75 kilometer nord for polarkredsen oplever man midnatssolen om sommeren og næsten polarmørke om vinteren.

Distriktet er fjeldfyldt i vest og i øst præget af arktisk tundra, som er hjemsted for en stor bestand rensdyr.

Middeltemperaturerne blev i 1991 målt til 19,1 minusgrader i januar og 7,2 plusgrader i juli.

Byens danske navn var Holsteinsborg. Den blev oprettet som koloni i 1756, men i 1764 flyttet og er i øvrigt opkaldt efter greve Johan Ludvig Holstein til Ledreborg.

Sisimiuts beliggenhed gør, at havnen kan besejles hele året, hvilket har haft stor indflydelse på dens erhvervsliv, der i høj grad er baseret på fiskeindustrien.

I mange år har rejefiskeriet været det bærende erhverv. I dag er Sisimiut det grønlandske rejefiskeris centrum. Mange af de havgående fabrikstrawlere har hjemsted i byen. Der findes en rejefabrik, som beskæftiger omkring 300 medarbejdere året rundt.

Der er to folkeskoler i byen, ligesom der er en lokal erhvervsskole. Bygge- og anlægsskolen ligger i Sisimiut.

På skoleområdet er byen måske nok mest kendt for Knud Rasmussens Højskolia, der er Grønlands eneste folkehøjskole. Højskolen driver også kvinde-højskole.

Som allerede nævnt er det rejefiskeriet, baseret på trawlere, der er det bærende erhverv i Sisimiut, men der findes også mange mindre fiskere og fangere i kommunen.

Et produktionsandels-selskab, SIPINEQ, indkøber og forarbejder produkter fra de mindre fiskere og fangere. Ledelsen for Amutsiviit/Grønlands Værfter og for Boligselskabet INI samt KNI Pisiffik A/S har hovedkontor i Sisimiut. Den private del af bygge- og anlægssektoren beskæftiger 180 personer i 31 forskellige virksomheder. Turisterhvervet satser bl.a. på vandreturisme med ture fra Kangerlussuaq til Sisimiut og hundeslædeturisme.

KNI Pisiffik A/S og Brugsen har begge butikker i byen. I de forskellige bydele findes nærbutikker.

Byens sygehus har 30 sengepladser og ansat 4 læger. Der er tandlæge tilknyttet sygehuset. Der er en privat optiker i byen.

Der er to kirker i byen. Den ældste stammer fra 1775 og hedder Bethel Kirken. I mange år var den ubenyttet, men blev genindviet i 1969 som annekskirke. Byens anden kirke hedder Zions kirke, hvilket den dog sjældent kaldes. Den stammer fra 1926.

Lokalmuseet i Sisimiut har til huse i byens ældste hus fra 1756, i Den gamle butik fra 1852 og i "Halvvejs-huset" fra 1844.

Foruden de skiftende udstillinger er der faste udstillinger om de gamle jagtteknikker, traditionelle dragter, byens udvikling og kunst og kunsthåndværk.

Udover Hotel Sisimiut har Sømandshjemmet muligheder for indkvartering. Der er restaurant på hotellet og cafeteria på Sømandshjemmet.

Der er en idrætshal i byen, hvor en række indendørs sportsaktiviteter kan udøves. Den lokale skiklub har, i samarbejde med kommunen, fået anlagt en alpin skibakke med skilift i nærheden af byen. Som det eneste sted i Grønland er der et mindre udendørs badeanlæg, der naturligvis kun er åbent om sommeren.

UPERNAVIK

Upernavik Kommune

Postboks 95

3962 Upernavik

Tlf.: 00 299 96 12 77

Fax: 00 299 96 11 77

Upernavik betyder forårspladsen. Dens beliggenhed er 72,47N og 56,10V. Polarmørket er mellem 4. november til 6. februar. Midnatssolen kan ses i perioden 12. maj til 1. august.

Der er ca. 2.400 indbyggere i kommunen, hvoraf lidt over 900 er bosiddende i byen. De øvrige indbyggere bor i bygderne Aappilattoq, Innaarsuit, Tussaaq, Naajaat, Kullorsuaq, Nuussuaq, Kangersuatsiaq, Upernavik Kujalleq, Tasiuaq og Nutaamiut.

Upernavik blev oprettet i 1769 og i 1772 flyttet til sin nuværende placering. 1790 blev den nedlagt, men i 1796 blev den atter åbnet som udsted under Godhavn (Qeqertarsuaq). Først i 1805 blev den igen en selvstændig koloni.

Udover folkeskolen er en lokal erhvervsskole etableret i byen.

Det er fangst og fiskeri, der er hovedbeskæftigelsen i Upernavik. Byen har 10 mindre virksomheder inden for bygge- og anlægssektoren, der beskæftiger omkring 40 personer.

KNI Service A/S har 1 butik i byen.

Sygehuset i Upernavik har 14 sengepladser og 2 læger.

Kirken i Upernavik stammer fra 1926 og blev udvidet samtidig med en restaurering i 1990.

Byens lokalmuseum har til huse i den gamle kirke og i den gamle skole og indeholder en stor samling af lokale arkæologiske fund.

Der er et bibliotek i byen.

Der er ingen hoteller eller restauranter i Upernavik. Forsamlingshuset benyttes til de forskellige kulturelle aktiviteter i byen.

UUMMANNAQ

Uummannaq Kommune

Postboks 200
3961 Uummannaq
Tlf.: 00 299 95 44 00
Fax: 00 299 95 13 67

Uummannaq betyder det hjertelignende. Beliggenheden er 70,40N og 52,00V.

De høje fjelde i Uummannaq gør, at solen forsvinder næsten fjorten dage tidligere og returnerer fjorten dage senere, end den skulle efter breddegraden, d.v.s. at der er polarmørke mellem 7. november og 4. februar. Midnatssol er der i perioden 16. maj til 28. juli.

Der er i alt lidt over 2.600 indbyggere i kommunen. Lige omkring 1.400 bor i byen, og resten bor i bygderne Niaqornat, Qaarsut, Ikerasak, Saattut, Ukkusissat, Illorsuit og Nugaatsiaq.

Byen ligger på en mindre ø, der domineres af det 1.175 meter høje hjerteformede fjeld. Området ligger på en ca. to kilometer lang halvø mod syd.

Uummannaq blev grundlagt som koloni i 1763. I mange år frem til 1989 var der omfattende mineaktiviteter i Uummannaq kommune.

Der er en folkeskole i byen. Af øvrige uddannelsesmuligheder er der den lokale erhvervsuddannelse.

Fiskeriet, især af hellefisk, blev op gennem 1980'erne udviklet og er nu det vigtigste erhverv i kommunen. Byens fiskefabrik fileterer hellefisk fra Uummannaq og bygderne Saattut og Qaarsut. Mindre fiskefabriksanlæg er etableret i bygderne Ikerasak, Ukkusissat, Illorsuit og Nuugaatsiaq. Et lignende anlæg er projekteret til Niaqornat. Indhandlingen af hellefisk i 1992 var på 3.000 tons.

Fangererhvervet, der tidligere var kommunens primære erhverv, har fået dårlige vilkår på grund af de manglende afsætningsmuligheder for sælskind.

Den private del af bygge- og anlægssektoren beskæftiger omkring 50 personer.

KNI Pilersuisoq A/S har en butik i byen, og der er private forretninger.

Uummannaq sygehus har 25 sengepladser og er normeret til 2 læger. I flere år har der dog kun været 1 læge ansat. Der er separat tandklinik i byen.

Den nuværende kirke stammer fra 1935 og er tegnet af arkitekt H. Bojsen Møller. Kirken adskiller sig fra de øvrige i Grønland ved at være opført i tilhuggede kampesten.

Uummannaq museum har specialiseret sig i fangerkulturen og kolonitiden.

Hotel Uummannaq er byens eneste hotel. Det indeholder både restaurant og cafeteria.

Siden 1980 har der været en idrætshal i byen. Denne fungerer også som forsamlingshus, biograf m.v.

OMRÅDER UDEN FOR DEN KOMMUNALE INDDDELING

Kangerlussuaq og Pituffik samt nogle stationsområder er ikke indbefattet i nogen kommune, og der gælder derfor andre styrelsesforhold hér end i de enkelte kommuner. Kangerlussuaq indlemmes dog i Sisimiut Kommune pr. 1. januar 2002.